

En gammel 78'er fra Armed Forces Radio Service med Bing Crosby. Foto: Michael Bygballe

Den svenske jazzsangerinde Monica Zetterlund. Med sval, renfærdig stemme og rytmisk sikker slog hun internationalt igennem efter sit samarbejde med pianisten Bill Evans. Foto: Jan Persson

En af jazzens helt store. Trompetisten Miles Davis som satte strøm til jazz, efter at han på spillestedet Fillmore havde oplevet diverse rockbands. - Det kan jeg gøre bedre, og så gik Miles i funk og forstærkning, mens jazzpuritanerne rynkede på næse. Foto: Jan Persson

Det levende

På Tredje: Center for Dansk Jazzhistorie er rykket ind på tredjesalen i Musikkens Hus i Aalborg. Det giver nye muligheder og nye udfordringer. For jazz er ikke bare død fortidig musik, men også her og nu musik

Af Bent Stenbakken
bent.stenbakken@nordjyske.dk

Det er ikke nemt at finde. Men det er besværet værd. I det østlige hjørne af den endnu ikke helt fuldenste ostehuls-betonklods, som bærer navnet Musikkens Hus, finder jeg op ad rampen og ind til en lille vareelevator, som kører mig op til tredje sal.

Her nikker jeg til orkesterleder Duke Ellington på fotostaten og ved nu, at jeg er på rette vej, og der, inderst inde i det store glasafskærmede areal med skiltet "Center for Dansk Jazzhistorie", finder jeg centerleder Tore Mortensen, ph.d. i jazz Ole Izard Høy-

er og bibliotekar Else Egeberg.

Forsamlet ved et lille rundt bord med kaffekrus. Klar til at fortælle om, hvad der nu skal ske, og hvad planerne er for Europas største jazzarkiv efter, at det i august flyttede fra Aalborg Universitet til en langt mere central beliggenhed.

Her og nu musik

- Vi skal ikke kun være et opbevaringssted, men et levende arkiv. Vi skal også registrere her og nu musikken og lave interview, så vi også kan give et indtryk af den danske jazzscene her og nu, siger cand. jazz Ole Izard Høyer.

Og bliver straks suppleret af centerleder Tore Mortensen.

- Jazzen har altid været levende og omstillingsparat musik. Har altid været god til at låne fordomsfrit. I dag bliver det kaldt alt muligt andet end jazz, men de unge musikere tager på samme måde lidt herfra og derfra, mikser det med electronica, og så er det deres musik. Vi skal ikke vente 20-30-40 år med at registrere nu-musikken. Men også have fat i den jazzrelevante musik i dag.

Gigantisk samling

Det er ikke et gammelt støvet landsarkiv, vi sidder i. Her er masser af offentligt tilgængelige materialer at fordybe sig i. Ikke blot for den jazzinteresserede, men også for en gammel bluesrotte er der metervis af lp'er med Muddy Waters, Lightnin Hopkins og John Lee Hooker.

Bibliotekar Else Egeberg er den, som har bedst styr på tallene, når det gælder alle de forskellige materialer, der er samlet her. Cirka 15.000 jazzplader, 4000 cder, 800 jazzfilm, kassettebånd med radiooptagelser - ofte nogle som Danmarks Radio ikke har længere, en unik samling af gamle 78'ere og en

Ved det opretstående giver centerleder Tore Mortensen et lille improviseret stykke. Der er planer om at lave små, intime jazzkoncerter, og her er det oplagt at samarbejde med universitetets musikstuderede og Musikkonservatorium.

Foto: Michael Bygballe

Den uopdrivelige lp, du altid har drømt om at få en kopi af. Læg den på pladespilleren, plug usb-stikket ind og få en kopi til dig selv. Her er det ph.d. i jazz, Ole Izard Høyer, som demonstrerer.
Foto: Michael Bygballe

Samlingerne

- Center for Dansk Jazzhistorie har en række unikke samlinger. Centrale og væsentlige er:
- Jazzanmelder Erik Wiedemanns store cd- og lp-samling. Manden som tog færgen til Sverige lige efter krigen, gav blod og købte jazz-lp'er for pengene. Heraf titlen på hans artikelsamling om jazz - "Jazzen i blodet".
- Radiojazzværtens Peter Tages samling bl.a. med jazzblindebukprogrammer med Finn Savery, N.H.Ø.P. og Jørgen Ryg.
- Fotograf Jan Perssons store samling af jazzfotos med alle de store og mindre større jazzstjerner, Miles Davis, Oscar Petersson, Dexter Gordon. Over 14.000 er blevet digitaliseret og ligger gratis til download for ikke kommerciel brug på: janperssoncollection.dk
- Jazzarkæologen Karl Emil Knudsens samling. Han stiftede jazzpladeselskabet Storyville Records i 1950. Igen som de andre samlinger en blanding af lp'er, cd'er, filmspolebånd, tidsskrifter, fotos og bøger.
- Endelig de sidste skud på stammen:
- Kontrabassisten Erik Moseholms samling med alt fra scrapbøger til private kalendere.
- Skolelærer og jazzentusiast Mogens Østergaards 25 kasser med 78'ere fra 1925-50.

» Negerrytmen har bredt sig Verden over, og selv om de, der kender Negere, fremdeles ikke vil anerkende dem som rigtige Mennesker, vender og drejer hele den hvide Verden sig i Dansen, til Negerens Banjo og andre umenneskelige Instrumenter. Yndige, unge hvide kvinder sætter Naalen til Grammofonpladen og vugger de skønne Midjer til Vraelet af en Neger.

DEN FØRSTE DANSKE JAZZANMELDELSE, bragt 16. september 1925, i Berlingske Aftenavis, citeret i Erik Wiedemanns doktorafhandling.

jazzarkiv

rent ud imponerende samling af tidsskrifter, danske som udenlandske, om og med jazz forstået i bredeste forstand. Plus alle bøgerne.

Det skal være tilgængeligt

- En af vore store opgaver bliver at få alt det her materiale digitaliseret. Arkivet er jo ikke blot blevet til for at beskytte og bevare materialet for eftertiden. Det skal gøres tilgængeligt for både offentlighed og for forskere, siger Tore Mortensen.

Han hiver et eksempel ud af de jazzede hjernevindinger. Jazzanmelderen Erik Wiedemann (1930-2001) skrev doktorafhandlingen "Jazz i Danmark - i tyverne, trediverne og fyrrerne" og gennemførte i den forbindelse 40-45 store interviews med alle de gamle danske jazzdrenge. Musikere og spillestedfolk.

Et aktivt jazz-site

- Dem har vi liggende i mp3-format og vil gerne gøre dem frit tilgængelige. Eksempelvis på et aktivt site - dansk jazzhistorie - hvor

du så kunne gå ind, høre musikeksempler og interview og se foto. Ligesom der også kunne være plads til et debatforum, siger Tore Mortensen.

Den kendte jazzfotograf Jan Persson har solgt sin unikke samling af jazzens store og mindre navne til jazzcentret, og fotografen arbejder stadig med at digitalisere sine billeder, hvorefter centret gør dem tilgængelige på deres hjemmeside. Men også her er der store drømme.

- Du kan finde hans unikke fotos online, men vi vil også gerne lave en fælles fotoportal med Syddansk Universitet og Det Kongelige Bibliotek, men det kræver selvfølgelig, at vi får søgt og bevilget nogle fondsmidler til arbejdet.

Mulighederne for den enkelte bruger bliver jo mandedoblet når og hvis, at alt materialet bliver registreret og digitaliseret. I dag kan du sidde og lytte rundt om blandt reolerne, fordybe dig i bøger og tidsskrifter, eller du kan finde den der uopdrivelige lp med John Lee Hooker, plugge dit usb-stik og få din egen originalkopi med hjem.

Alene i lyttestof har bibliotekar Else Egeberg beregnet, at her fysisk er 800 hyldemeter materiale. Lp'er, bånd, cd'er med videre. Nydeligt alfabetiseret på de nye åbne hylder, som især Spar Nord Fond

Jazz til 25 år

Men også Det Obelske Familiefond har inventarsponsorert med 100.000 kr. Så klapper du hørebofferne på og bruger otte timer dagligt på at høre jazz og blues, er du færdig om små 25 år.

For den jazzinteresserede er det et skatkammer at gå på opdagelse i. Plus alt det som ligger i kælderen. Ganske meget som endnu ikke er registreret.

Hernede står kompaktreolerne tæt, og når du drejer på de sorte håndtag, folder de sig ud. Tætte, tætte rækker med kassetiebånd, spolebånd, jazztidsskrifter og runde metal-filmspoler med jazzmusik og koncertoptagelser. Her er temperaturen konstant, så de skrøbelige materialer og celluloidfilmen ikke går til, og i et hjørne står de kæmpestore lakplader, 78'erne.

Førsteudgaven og forløberen for den senere long playing plade - vinylen. Trækker en tilfældig ud. Armed Forces Radio Service. 14.15 minutter med et Bing Crosby-nummer.

Men det handler ikke blot om fortiden.

Vi er ikke Fort Knox

- Vi kan sagtens lave små akustiske minikoncerter, og det ville være oplagt at lave i samarbejde med universitetets musikstuderende eller gøre det i samarbejde med Det Jyske Musikkonservatorium, der også er rykket ind her, siger Ole Izard Høyer.

Selv om det kan være svært at finde op til jazzen på tredje, har det levende jazzarkiv store planer midt i al byggerodet og cementstøvet. Centerleder Tore Mortensen udbryder:

- Arkivet og dets materialer skal ikke være lukket inde, som om det her var Fort Knox! Men vi kunne godt bruge flere frivillige til at hjælpe med at registrere og gøre vore samlinger offentligt tilgængelige.